

FAMET COUNTRY STUDIES - POLAND

Rozdział 1: Wprowadzenie	2
Rozdział 2: Obecna sytuacja w oparciu o wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości migrantów w Polsce	4
Rozdział 3: Możliwości i szanse dla migrantów	8
Podrozdział 1: A1 Możliwości dla migrantów w Polsce.....	8
Podrozdział 2: A2 – Możliwości dla organizacji pracujących z migrantami.....	9
Podsekcja 3: A3 - Perspektywy dla migrantów, którzy rozpoczęli działalność w ciągu ostatnich trzech lat	10
Rozdział 4: Wyzwania dla migrantów	11
Podrozdział 1: A1, - Wyzwania dla migrantów w Polsce	11
Podrozdział 2: A2 – Wyzwania dla organizacji pracujących z migrantami.	13
Podrozdział 3: A3 - Wyzwania dla migrantów, którzy rozpoczęli działalność w ciągu ostatnich trzech lat	14
Rozdział 5: Potrzeby migrantów i uchodźców	15
Podrozdział 1: A1, - Potrzeby migrantów w Polsce	15
Podrozdział 2: A2 - Potrzeby organizacji pracujących z migrantami.	16
Podrozdział 3: A3 - Potrzeby migrantów, którzy rozpoczęli działalność w ciągu ostatnich trzech lat	16
Rozdział 6: Rekomendacje	17
Sekcja 7: Wnioski	18

Rozdział 1: Wprowadzenie

Niniejszy raport powstał na potrzeby projektu FAMET - Fostering Adult Migrant Entrepreneurial Training and Qualification. W projekcie biorą udział partnerzy z Danii, Hiszpanii, Polski i Włoch. Projekt koncentruje się na edukacji w zakresie przedsiębiorczości migrantów, uchodźców i uczeniu się przez całe życie. Ma na celu zniesienie barier i przeszkód dyskryminacyjnych poprzez edukację i szkolenia. Projekt ma nadzieję osiągnąć ten cel poprzez tworzenie, rozwijanie i zwiększanie wiedzy, umiejętności, kompetencji i zdolności migrantów oraz uchodźców.

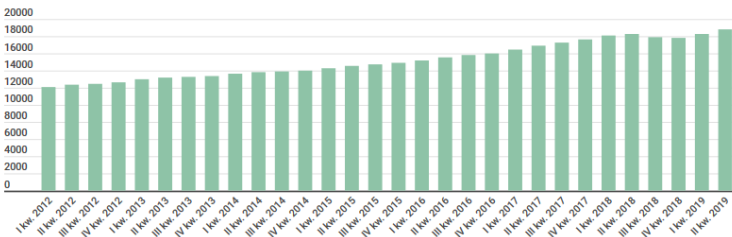
Pierwszym zadaniem, w ramach dążenia do rozwoju zdolności przedsiębiorczych migrantów i uchodźców, jest zrozumienie potrzeb i kompetencji wymaganych przez grupy migrantów w UE. Aby zrealizować to zadanie, każdy z partnerów FAMET przeprowadził badania krajowe, które podkreśliły możliwości, wyzwania i kompetencje potrzebne migrantom i uchodźcom, aby stać się przedsiębiorcami. Dzięki przedsiębiorczości migranci i uchodźcy mogą rozpocząć działalność gospodarczą, a także znaleźć zatrudnienie. Przedsiębiorczość migrantów będzie miała pozytywny wpływ na PKB państw członkowskich UE. Jak podkreślono w planie działania "Przedsiębiorczość 2020", 52% nowych firm w Dolinie Krzemowej jest tworzonych przez migrantów. Jest to zatem ważna inicjatywa, która zasługuje na uwagę.

W UE promuje się przedsiębiorczość migrantów, powstają różne inicjatywy, które obejmują plan działania na rzecz przedsiębiorczości 2020, dobre praktyki w zakresie przedsiębiorczości migrantów oraz projekty UE dotyczące budowania potencjału przedsiębiorczego wśród młodych migrantów. Jednak na szczeblu krajowym inicjatywy te różnią się między sobą, niektóre z nich są dostępne tylko dla imigrantów, a nie dla uchodźców. Pomimo ich istnienia, większość migrantów albo nie zdaje sobie sprawy z dostępnych dla nich możliwości, albo napotyka na bariery w dostępie do rynku, które zniechęcają ich do uczestnictwa w świecie przedsiębiorczości. W związku z tym istnieje potrzeba przeprowadzenia badań, które pozwolą na uzyskanie dokładnego obrazu potrzeb migrantów związanych z przedsiębiorczością w krajach członkowskich UE.

Niniejszy raport przedstawia ten obraz. Raport opiera się na wynikach badań grup fokusowych przeprowadzonych przez partnerów FAMET, a mianowicie: **Aalborg University**, Dania, **Crossing Borders**, Dania, **Euronet**, Włochy, **MEUS**, Hiszpania, **Danmar Computers**, Polska i **Kainotomia**, Grecja. Każdy z partnerów przeprowadził wywiady w grupach fokusowych z 10 migrantami/uchodźcami, 5 organizacjami, które pracują z migrantami i dwoma migrantami, którzy

obecnie prowadzą działalność gospodarczą. Łącznie, zebrano informacje od 51 osób. Wywiady zostały dokładnie przeanalizowane w celu podkreślenia możliwości, wyzwań i kompetencji migrantów. Niniejszy raport zawiera analizę danych z Polski. Wszystkie pozyskane informacje w raporcie zostaną wykorzystane do zrozumienia potrzeb migrantów, dzięki czemu będziemy mogli opracować moduły do programów szkoleniowych dla migrantów. Program szkoleniowy będzie dostępny online, a jego uczestnicy będą mogli w pełnym wymiarze godzin uczestniczyć w kursie, który dostarczy im odpowiednich kompetencji w zakresie przedsiębiorczości.

Rozdział 2: Obecna sytuacja w oparciu o wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości migrantów w Polsce

Wskaźniki	
Liczba migrantów	423 tys. - Spośród 423 tys. cudzoziemców posiadających ważne zezwolenia na pobyt w dniu 1 stycznia 2020 r. największą grupę stanowili obywatele: Ukrainy - 214,7 tys. osób, Białorusi - 25,6 tys., Niemiec - 21,3 tys., Rosji - 12,5 tys., Wietnamu - 12,1 tys., Indii - 9,9 tys., Włoch - 8,5 tys., Chin - 8,5 tys., Wielkiej Brytanii - 6,3 tys. i Hiszpanii - 5,9 tys.¹
Poziom wykształcenia i dochody migrantów	Nie ma dokładnych danych na ten temat. Z raportu przeprowadzonego przez OTTO, w którym wzięło udział 500 migrantów wynika, że 54% osób, które wzięły udział w badaniu ma wykształcenie średnie, 41% wyższe, pozostałe 5% zakończyło swoją edukację na poziomie podstawowym.²
Liczba przedsiębiorców migrujących w porównaniu z resztą populacji.	19 400 (0,05 populacji) ZUS: "Coraz więcej cudzoziemców rozpoczyna działalność gospodarczą w Polsce. W chwili obecnej najliczniejszą grupą są obywatele Ukrainy, a najbardziej chętni do prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce są Wietnamczycy. W całym kraju 19,4 tys. firm zakładanych jest przez cudzoziemców. To o 4,5 tysiąca więcej niż cztery lata temu".³ Liczba obcokrajowców prowadzących własną działalność gospodarczą zarejestrowanych w ZUS 4

¹ <https://udsc.gov.pl/legalizacja-pobytu-w-2019-r-podsumowanie/>

² <https://cloud.ottoworkforce.pl/index.php/s/izigxYEKxagwmyM#pdfviewer>

³ <https://businessinsider.com.pl/firmy/coraz-wiecej-cudzoziemcow-prowadzi-w-polsce-dzialalnosc-gospodarcza/e1czm57>

⁴ <https://mambiznes.pl/wlasny-biznes/rekordowa-liczba-obcokrajowcow-prowadzi-wlasna-dzialalnosc-gospodarcza-polsce-94053>

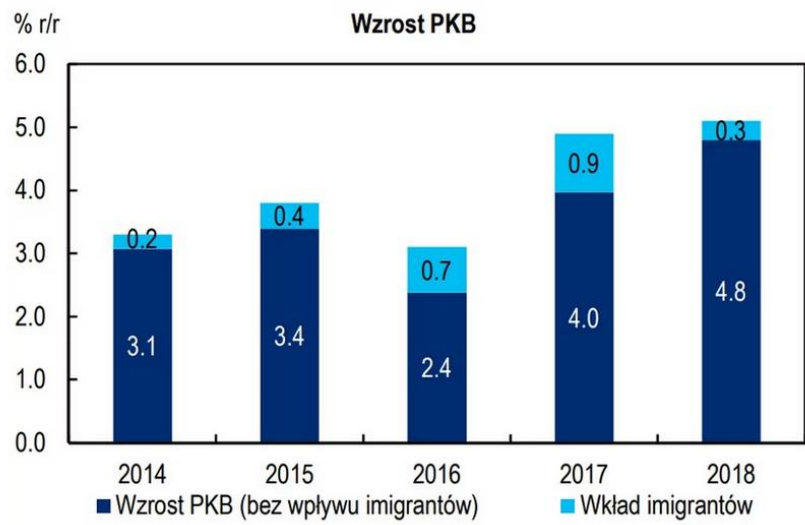
	Ukraińcy są wyjątkowo aktywni w zakładaniu własnych firm. Ponad 36% przedsiębiorców zarejestrowanych na Opolszczyźnie w ZUS to obywatele tego kraju. Oznacza to, że prowadzą na Opolszczyźnie ponad 100 firm. W skali kraju więcej Ukraińców (w ujęciu procentowym) decyduje się na prowadzenie własnej działalności gospodarczej na terenie województwa podkarpackiego.
Liczba przedsiębiorców-migrantów zatrudniających 10 i więcej pracowników	Brak szczegółowych danych dotyczących liczby przedsiębiorców zatrudniających 10 lub więcej pracowników.
Liczba nowych przedsiębiorców migrantów rocznie.	Nie ma dokładnych danych na ten temat. Wiadomo jednak, że do Polski przyjeżdża coraz więcej migrantów, a tym samym liczba migrantów - przedsiębiorców rośnie z roku na rok. Firmy migrantów najczęściej zatrudniają osoby pochodzenia ukraińskiego i polskiego, więc firmy zakładane przez obcokrajowców są również szansą na znalezienie pracy dla polskich pracowników.
Liczba polityk mających na celu promowanie przedsiębiorczości migrantów	Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej ustanawia zasadę wolności i równości w prowadzeniu działalności gospodarczej. Zasada ta dotyczy nie tylko polskich przedsiębiorców, ale także zagranicznych, zwłaszcza obywateli Unii Europejskiej i państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego. (Zgodnie z art. 13 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej) Dlatego firma zagraniczna w Polsce podlega takim samym zasadom, jak firmy obywateli polskich. Oznacza to, że mogą podejmować i prowadzić dowolną formę działalności gospodarczej dozwoloną przez Polskę.⁵ Programy promujące przedsiębiorczość wśród migrantów: „Przedsiębiorczy migrant” - W ramach tego projektu, uczestnicy otrzymują pakiet informacji prawnych o zatrudnieniu i rynku pracy w Polsce oraz kompleksową opiekę i wsparcie w postaci specjalistycznych porad prawnych i doradztwa zawodowego⁶

⁵ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20041731807>

⁶ <http://fds.org.pl/portfolio-posts/przedsiębiorczy-migrant2/>

	„Witaj Przedsiębiorco!” - Program ma na celu wspieranie przedsiębiorczości społecznej migrantów w Polsce, tak aby ich talent i ciężka praca przyczyniły się do ogólnego dobrobytu oraz sukcesu społecznego i gospodarczego w Polsce⁷
Kwota lub liczba instrumentów finansowych dla przedsiębiorców - migrantów	Istnieje wiele programów i organizacji wspierających migrantów w Polsce. Część z nich koncentruje się na podnoszeniu kompetencji cudzoziemców, inne na pomocy w uzyskaniu finansowania. Na przykład: Fundusz Azylu, Migracji i Integracji - Możliwość finansowania szkoleń i staży dla cudzoziemców z Europejskiego Funduszu Społecznego. Habza Finance oferuje pożyczki gotówkowe dla przedsiębiorców chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą. Bank Gospodarstwa Krajowego - realizuje program: Pierwszy biznes - wsparcie startu. Studenci, absolwenci i bezrobotni w całej Polsce mogą otrzymać nisko procentowe pożyczki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.
% miara sukcesu odsetek przedsiębiorców - migrantów	Najpopularniejsze branże, w których migranci zakładają swoje firmy to handel detaliczny, budownictwo, sprzedaż hurtowa, fryzjerstwo i inne zabiegi kosmetyczne. Od kilku lat w Polsce przybywa cudzoziemców, którzy nie tylko zostają pracownikami naszych firm, ale także rośnie liczba studentów i osób zakładających własne firmy. Z badań przeprowadzonych na Opolszczyźnie wynika, że cudzoziemcy decydowali się na założenie firmy, ponieważ chcieli być niezależni. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej dało im również możliwość wyższych zarobków. Nie ma konkretnych danych, które określałyby procentową miarę sukcesu migrujących przedsiębiorców.
Wkład przedsiębiorców – migrantów w PKB	Od 2014 roku wkład migrantów we wzrost PKB wynosi średnio 0,5 punktu procentowego rocznie.

⁷ <https://helloentrepreneurship.ashoka.org/pl>

8

⁸ <https://businessinsider.com.pl/finanse/makroekonomia/ukraincy-a-polski-wzrost-pkb-analiza-citi/537xqgv>

Rozdział 3: Możliwości i szanse dla migrantów

Podrozdział 1: A1 Możliwości dla migrantów w Polsce

Rozmowy z migrantami w Polsce

W grupach fokusowych wzięło udział 10 osób o różnym pochodzeniu:

- Azja: 2 osoby (Turcja)
- Ameryka Środkowa: 1 osoba (Honduras)
- Europa: 7 osób (5 Ukraina, 2 Rumunia)

Aktualna sytuacja migrantów w Polsce

W ciągu ostatnich kilkunastu lat do Polski przybyło wielu migrantów, którzy uważają, że Polska jest bardzo atrakcyjnym miejscem do osiedlenia się. Zdaniem ekspertów wynika to ze stabilności politycznej i gospodarczej kraju. Większość migrantów w Polsce pochodzi z Ukrainy, Białorusi i Mołdawii.

W obecnej sytuacji, ze względu na epidemię COVID-19, trudno jest znaleźć zatrudnienie w Polsce nie tylko migrantom, ale także Polakom. Część przedsiębiorców zawiesiła lub zakończyła działalność, więc sytuacja jest trudna.

Możemy wyróżnić 2 grupy migrantów przybywających do Polski:

- Migranci zarobkowi - przyjeżdżają do Polski w celu poprawy swojej sytuacji materialnej, planują zostać na dłużej lub chcą szybko zarobić i wrócić do kraju.
- Migranci przymusowi - cudzoziemcy, którzy uciekają ze swojego kraju w obawie przed prześladowaniem i szukają schronienia w Polsce.

Migranci twierdzą, że Polska jest bardzo atrakcyjnym krajem i deklarują, że chcą tu zostać na stałe, bo czują się tu bezpiecznie.

Tetiana: „Byłam zaskoczona, jak kulturalni są Polacy. Podoba mi się tutejsza kultura, w sklepach zawsze mówią „dzień dobry i do widzenia”. Poza tym dostrzegam wiele podobieństw między naszymi narodami. Dzięki studiom poznałam wielu nowych przyjaciół, którzy pomogli mi w trudnych początkach. Teraz, z powodu pandemii, sytuacja jest trudna, wszyscy mamy nadzieję, że wkrótce wszystko wróci do normy”.

Iwan: „Polska to bardzo przyjazny kraj, Polacy są kulturalni i pomocni, wszyscy bardzo ciepło przyjęli mnie w pracy i pomagali w sytuacjach kryzysowych”.

Migranci w Polsce przyznają, że mają wielką szansę na rozwój, nie tylko pod względem zawodowym, ale także naukowym i osobistym. Polskie uczelnie chętnie przyjmują zagranicznych studentów, pracodawcy przyjmują ich na praktyki i traktują ich jako potencjalnych przyszłych pracowników. Istnieje również wiele programów wspierających migrantów.

Podrozdział 2: A2 – Możliwości dla organizacji pracujących z migrantami.

Coraz większy odsetek pracodawców w Polsce napotyka trudności w znalezieniu pracowników. Często powodem jest brak odpowiednich kwalifikacji pracowników. Wykształceni Polacy często wyjeżdżają do pracy za granicę, a na polskim rynku brakuje wykwalifikowanych pracowników. Traktują migrantów jako dobrą opcję, jednak często istnieją różne bariery uniemożliwiające współpracę.

Grupa fokusowa obejmowała pracodawców, którzy na co dzień pracują z migrantami. Większość z nich to duże firmy zatrudniające głównie Ukraińców w sektorze produkcyjnym. Organizacje pracują z migrantami od 2 do 5 lat. Przyznają, że obcokrajowcy są dobrymi pracownikami i zwykle na początku napotykają barierę językową.

Pracodawcy dostrzegają liczne korzyści z zatrudniania migrantów, takie jak wypełnianie luk w zatrudnieniu, zwiększenie motywacji do pracy już zatrudnionych polskich pracowników, zmniejszenie rotacji kadr, obniżenie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej oraz wyższa jakość pracy. Pracodawcy podkreślają, że migranci są bardziej elastyczni, zaangażowani i pracują więcej.

Karolina: *„Bardzo trudno jest znaleźć ludzi do pracy, jeśli prowadzi się działalność rolniczą. Młodzi ludzie wyjeżdżają za granicę, a nam brakuje rąk do pracy. Migranci są chętni do pracy i chcą pracować więcej godzin. Pracuję z migrantami od 3 lat i nigdy nie miałam z nimi problemu, są uprzejmi i pomimo bariery językowej zawsze się dogadujemy.”*

Rafał: *„Moja firma zatrudnia około 1000 osób, w tym część z Ukrainy. Migranci dowiedzieli się o mojej firmie dzięki rekomendacji swoich znajomych. Jeśli jest taka potrzeba, to organizujemy dla nich kursy językowe i zapewniamy zakwaterowanie. Jeśli tego potrzebują, pomagamy im z dokumentacją, którą muszą wypełnić, aby z nami współpracować.”*

Krzysztof: *„Jestem przedsiębiorcą w branży IT, to mała firma zatrudniająca 10 pracowników. Organizujemy staże dla studentów, także zagranicznych. Migranci są często dobrze wykształceni i znają języki, dlatego traktowani są jako potencjalni przyszli pracownicy. Oferujemy również pomoc, jeśli któryś z migrantów chce założyć własną firmę, pomagamy w dokumentacji, doradzamy i szukamy dostępnych dla nich środków finansowych”.*

Dostępne możliwości:

Usługi, które przedsiębiorcy oferują migrantom, aby pomóc im założyć firmę:

- aktywne doradztwo biznesowe
- pomoc w przygotowaniu biznesplanu
- pomoc w skompletowaniu niezbędnych dokumentów
- kursy językowe

- dostęp do finansowania
- wsparcie rozwoju umiejętności potrzebnych przedsiębiorcom (np. rozwój umiejętności miękkich)
- opieka nad cudzoziemcami również poza godzinami pracy, np. w przypadku choroby pomoc w skontaktowaniu się ze służbą zdrowia
- pomoc prawna
- wydarzenia kulturalne
- bezpłatne porady prawne, pomoc w zakwaterowaniu się i w tłumaczeniach.

Podsekcja 3: A3 - Perspektywy dla migrantów, którzy rozpoczęli działalność w ciągu ostatnich trzech lat

Rozmowy z migrantami. Kraj pochodzenia.

Grupa fokusowa składała się z 2 migrantów, którzy osiedlili się w Polsce. Jeden z nich jest stylistą paznokci, drugi programistą, obydwójce pochodzą z Ukrainy.

Obecna sytuacja i otrzymane możliwości

Natasza założyła firmę rok temu, przyznaje, że kiedy zakładała firmę, nie znała dobrze kultury i ram prawnych w Polsce. Studiowała w Polsce, następnie ukończyła kurs kosmetyczny i z własnych środków założyła własną firmę. Nie korzystała z dofinansowań przy zakładaniu swojej firmy, ponieważ nie wiedziała czy może ją uzyskać. W swojej firmie odniosła wielki sukces i ma wielu zadowolonych klientów, którzy zawsze do niej wracają.

Alex od zawsze fascynował się branżą IT, po ukończeniu studiów poszedł na staż do firmy komputerowej, w której zaproponowano mu pracę, ale od początku marzył o własnym biznesie. Jego szef bardzo mu pomógł, gdy się o tym dowiedział. Pomógł mu znaleźć odpowiednie fundusze na rozpoczęcie własnej działalności. Pomógł mu również zarejestrować firmę i wypełnić niezbędną dokumentację.

Rozdział 4: Wyzwania dla migrantów

Podrozdział 1: A1, - Wyzwania dla migrantów w Polsce

Główne wyzwania migrantów i uchodźców na polskim rynku pracy

Główne bariery napotymane przez migrantów na polskim rynku pracy:

- Bariera językowa i kulturowa. Istnieje wiele stereotypów, które utrudniają na początku znalezienie pracy. Migranci spotkali się z przedsiębiorcami, którzy nie chcieli ich zatrudnić ze względu na ich pochodzenie.

- Migranci często pracują na stanowiskach poniżej ich kwalifikacji, ponieważ przedsiębiorcy szukają taniej siły roboczej do pracy w sektorze wytwórczym. *„Wynika to przede wszystkim z sytuacji na polskim rynku pracy, który cierpi na niedobór pracowników przede wszystkim niższego szczebla i takich wakatów oferuje najwięcej. Ponadto bardzo dużą barierę stanowi niewystarczająca znajomość języka polskiego. W obliczu poprawiającej się sytuacji gospodarczej na Ukrainie i rosnących zarobków, możemy prognozować, że część pracowników wróci do kraju, by pracować tam na stanowiskach adekwatnych do wykształcenia.”*

Więcej: <https://biznes.radiozet.pl/News/Ukraincy-w-Polsce.-Większosc-zatrudnionych-pracuje-ponizej-kwalifikacji>⁹

- Są sytuacje, w których migranci pracują bez umowy, m.in. podczas opieki nad osobami starszymi osobami lub przy sprzątaniu domów. Pracodawcy nie chcą ich zatrudniać na umowę, ponieważ wiąże się to z dodatkową dokumentacją i odprowadzaniem podatku.

- Pracodawca, który chce zatrudnić cudzoziemca musi przedstawić w Urzędzie Pracy stosowne dokumenty, a cudzoziemiec musi posiadać dokument potwierdzający posiadanie odpowiednich kwalifikacji.

- Skomplikowane procedury utrudniające legalną pracę. *„Wydaje mi się, że w Polsce istnieją dwa światy: świat urzędu pracy i świat pracodawców. Urząd pracy stwarza swego rodzaju barierę uniemożliwiającą cudzoziemcowi podjęcie pracy. Aby uzyskać zezwolenie na pracę, muszą przedstawić w urzędzie kilka różnych dokumentów.”*

- Elsa: *Poznałam wielu wspaniałych ludzi, w dużej mierze dzięki mojej pracy. Polacy okazali się bardzo pomocni, wiem, że zawsze mogę na nich liczyć. Zwłaszcza jeśli chodzi o wypełnianie dokumentów dla urzędu pracy. Główny problem wynikał z faktu, że działy zajmujące się cudzoziemcami z zagranicy nie znały języka angielskiego, co było poważnym problemem.*

⁹ <https://biznes.radiozet.pl/News/Ukraincy-w-Polsce.-Większosc-zatrudnionych-pracuje-ponizej-kwalifikacji>

- W urzędach brakuje pracowników obsługujących wnioskodawców w językach obcych. Stworzenie stanowisk do obsługi klientów mówiących w języku angielskim byłoby bardzo przydatne.

Główne wyzwania związane z rozpoczęciem działalności gospodarczej

- Dużo dokumentacji przy zakładaniu własnej firmy
- Brak odpowiedniej znajomości przepisów prawnych i kulturowych. Migranci często spotykają się z uprzedzeniami, które utrudniają im rozpoczęcie własnej działalności.
- Bariera językowa utrudniająca zrozumienie oficjalnych polskich dokumentów.
- System podatkowy jest skomplikowany i zdaniem niektórych również zniechęcający do prowadzenia własnej firmy.
- Nawet jeśli znajdujemy odpowiednie informacje w różnych witrynach lub portalach, nie ma wyczerpującego, wiarygodnego źródła informacji.
- Dostępne informacje rzadko są prezentowane w zrozumiałej formie.

Jak ludzie pokonują te wyzwania

„Aby założyć własną firmę, potrzebujesz motywacji i odwagi do podejmowania ryzyka. Znajomość siebie jest bardzo ważna, jeśli znajdziesz kogoś, kto pomoże Ci w dokumentacji, jesteś już w połowie drogi do sukcesu. Ważne jest również, aby mieć dobre nastawienie i wierzyć, że osiągniesz sukces”.

„Kreatywność to bardzo ważna cecha, która pozwala rozwijać firmę i pokonywać wszelkie bariery”.

„Ważne jest, jak postrzegają Cię ludzie, jeśli czują, że jesteś osobą godną zaufania, będą Ci ufać i będą chcieli z Tobą pracować, potrzebne są również umiejętności miękkie”.

Tetiana: *„Zanim tu przyjechałam, bałam się, że moja znajomość języka polskiego nie wystarczy do swobodnego funkcjonowania w tym kraju. Martwiłam się też, czy uda mi się znaleźć pracę i studiować. Ostatecznie udało mi się ukończyć Informatykę na jednej z rzeszowskich uczelni. Po przyjeździe do Polski okazało się, że Polacy to naród bardzo pomocny.”*

Jak sobie radzić z dyskryminacją?

Nie wszyscy migranci zetknęli się z dyskryminacją, większość z nich przyznaje, że Polacy to kraj bardzo kulturalny. Najważniejsze jest, aby poznać lokalną społeczność i stać się jej częścią.

Sasha: *Dla mnie kluczem jest lokalna społeczność. Jestem jej członkiem i dzięki temu poznałem nowych ludzi, którzy pokazali mi miasto i z którymi mogłem spędzić czas. Dlatego uważam, że chcąc w jakimś miejscu zaaklimatyzować się, warto poznać osoby ze studiów lub z pracy.*

Elsa: *Osobiście nie widziałam żadnych oznak rasizmu ze względu na pochodzenie, ale słyszałem, że takie sytuacje się zdarzały.*

Bariera językowa

Wszyscy uczestnicy przyznali, że na początku mieli trudności związane z językiem polskim. Uczestniczyli w wielu kursach językowych, dzięki czemu lepiej znają ten język, jednak część z nich nadal ma trudności, jeśli język jest zbyt oficjalny.

Edukacja

Grupa fokusowa przyznała, że Polska oferuje wiele możliwości rozwoju, polskie uczelnie przyjmują zagranicznych studentów, jednak do dalszego rozwoju i dążenia do założenia własnego biznesu potrzebne są kursy online, kursy językowe, znajomość innych przedsiębiorców, kursy rozwijające umiejętności miękkie i rozwój przedsiębiorczości.

Dostęp do finansowania

Zasady dostępu do finansowania są takie same dla Polaków, jak i dla obcokrajowców. Jedynym utrudnieniem dla migrantów jest wiele dokumentacji

Podrozdział 2: A2 – Wyzwania dla organizacji pracujących z migrantami.

Przedsiębiorcy przyznają, że istnieją różne bariery utrudniające im pracę z migrantami, takie jak problemy językowe, nieznajomość prawa / norm obowiązujących w Polsce oraz zauważalny negatywny stosunek już zatrudnionych polskich pracowników tymczasowych do migrantów. Główne wyzwania napotymane przez migrantów przy rozpoczynaniu nowej działalności to:

- Trudności w uzyskaniu finansowania;
- Brak wiedzy prawno-administracyjnej obowiązującej w Polsce;
- Brak odpowiedniego szkolenia, które pomogłoby migrantom założyć firmę;
- Migranci często przyjeżdżają do Polski sami, nie mają przyjaciół ani rodziny, która mogłaby im pomóc;
- Nieznajomość języka, trudności w mówieniu i pisaniu;
- Migranci często muszą walczyć z dyskryminacją i uprzedzeniami, muszą wzbudzać zaufanie Polaków do ich akceptacji;
- Cudzoziemcy nie posiadają odpowiedniej wiedzy na temat instytucji, które wspierają przedsiębiorców, takich jak izby gospodarcze, OCRG czy lokalne grupy działania. - Wynika to m.in. z lęku przed kontaktem z instytucjami, problemów z komunikacją, braku „bezpośredniej” oferty dla cudzoziemców. Poprawa sytuacji w tych obszarach może zwiększyć przedsiębiorczość cudzoziemców;
- Brak wiedzy o tym, jak działa biznes;

- Bariery prawne napotymane przez cudzoziemców przy zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce;
- Bariery prawne napotymane przez cudzoziemców w procesie legalizacji pobytu w Polsce;
- Ograniczona dostępność informacji o prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce.

Istnieje wiele organizacji pozarządowych wspierających migrantów, takich jak Caritas Polska, Fundacja Centrum Badań Migracyjnych czy Fundacja „Centrum Edukacji Obywatelskiej”.

Organizacje te oferują pomoc społeczną, psychologiczną i międzykulturową. Zapewniają cudzoziemcom lepszy dostęp do informacji; podnoszą kompetencje w zakresie języka polskiego itp.

Uczestnicy grupy fokusowej przyznali, że państwo powinno kłaść większy nacisk na pomoc migrantom w zaklimatyzowaniu się w Polsce oraz wprowadzać szkolenia i coaching dla migrantów, którzy chcą rozpocząć własną działalność gospodarczą.

Eksperti podkreślają, że zdecydowana większość migrantów pracuje poniżej swoich kompetencji.

Podrozdział 3: A3 - Wyzwania dla migrantów, którzy rozpoczęli działalność w ciągu ostatnich trzech lat

Natasza przyznaje, że choć miała odpowiednie umiejętności, bardzo bała się założyć własny biznes. Bała się, że nie poradzi sobie finansowo, przyznaje, że na początku musiała wypełnić dużo dokumentacji, z którą miała problem, bo były to dokumenty napisane po polsku, bardzo oficjalne. Pomógł jej przyjaciel, który też prowadzi własną firmę. Udzielił jej rad i wskazówek, co robić na początku i jak zarządzać swoim biznesem.

Alex przyznaje, że odważył się rozpocząć biznes tylko dzięki swojemu szefowi, który pomógł mu w dokumentacji. Jest mu za to bardzo wdzięczny, ale uważa, że w Polsce powinno być więcej programów, które pomogłyby migrantom założyć własną firmę.

Rozdział 5: Potrzeby migrantów i uchodźców

Podrozdział 1: A1, - Potrzeby migrantów w Polsce

Wszyscy uczestnicy zgodnie twierdzą, że kreatywność, komunikacja, praca zespołowa, przywództwo, rozwiązywanie problemów i zarządzanie czasem są bardzo ważne w prowadzeniu własnego biznesu.

- Kreatywność - bardzo ważna w każdym biznesie, ponieważ pomaga tworzyć nowe rozwiązania, pomysły i cele.
- Komunikacja - umiejętność wyrażania siebie, aktywne słuchanie, kultura komunikacyjna uwzględniająca style myślenia rozmówcy, odbieranie i tworzenie wypowiedzi. Komunikatywność jest niezwykle ważna w biznesie i warto pamiętać, że nie chodzi tylko o możliwość nawiązania kontaktu.
- Praca zespołowa - w wielu firmach projekty są realizowane zespołowo. Dlatego ważne są umiejętności pracy zespołowej. Jeśli pracownik ma problemy z komunikowaniem się z innymi, mogą powstać konflikty, a tym samym spowodować opóźnienia w projektach. Ważny jest prawidłowy przebieg pracy w grupie, dlatego warto, aby pracownicy potrafili się w niej odnaleźć.
- Przywództwo - umiejętności w zakresie wyznaczania celów, wizji i misji, świadomości zasobów, działania na rzecz innych, zmiany nawyków, skupienia, aktywnego słuchania, asertywności i kalkulacji ryzyka.
- Rozwiązywanie problemów - umiejętności w zakresie samodzielności, nowatorskich podejść i zastosowania wiedzy w praktyce.
- Zarządzanie czasem - dobra organizacja czasu pracy pozwala na terminowe wykonywanie wszystkich obowiązków.

Uczestnicy twierdzą, że potrzebne jest szkolenie w następujących dziedzinach:

- Przedsiębiorczość
- Aspekty prawne
- Umiejętności językowe
- Komunikacja
- Zarządzanie
- Znajomość finansów i ekonomii
- Planowanie i zarządzanie
- Praca w grupie
- Samoświadomość i poczucie własnej wartości

Podrozdział 2: A2 - Potrzeby organizacji pracujących z migrantami.

Organizacje uważają, że migrantom należy zapewnić szkolenia, które pomogą im rozpocząć własną działalność gospodarczą. Najczęściej wymieniane kursy szkoleniowe, które mogą pomóc migrantom w rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej:

- Szkolenie z zakresu prawa i standardów obowiązujących w Polsce
- Szkolenie w zakresie zarządzania
- Komunikacja - z klientem i innymi instytucjami
- Marketing - promowanie firmy w mediach społecznościowych
- Podejmowanie ryzyka - prowadzenie własnej firmy jest nierozdzielnie związane z wyborami i podejmowaniem decyzji.
- Odpowiedzialność - każda działalność biznesowa wymaga odpowiedzialności za funkcjonowanie firmy, zarówno zewnątrz wobec odbiorców, jak i wewnątrz wobec siebie i pracowników zaangażowanych w naszą działalność.
- Zarządzanie ryzykiem - każda działalność biznesowa wiąże się z ryzykiem. Podejmowanie ryzyka jest nierozdzielnie związane z sukcesem.
- Inicjatywa - bez silnej inicjatywy nie ma rezultatów.

Podrozdział 3: A3 - Potrzeby migrantów, którzy rozpoczęli działalność w ciągu ostatnich trzech lat

Uczestnicy przyznają, że najważniejszy w otwieraniu i prowadzeniu własnego biznesu jest pomysł i realizacja. Ważne jest, aby mieć dobry biznesplan i wiedzieć, co chcesz osiągnąć. Ważne są również badania rynku i ciągłe ulepszanie swoich produktów lub usług. Motywacja i umiejętności takie jak kreatywność czy komunikacja są bardzo ważne w prowadzeniu własnej firmy. Nie powinieneś bać się porażki i dążyć do celu.

Uczestnicy twierdzą również, że potrzebne jest szkolenie w zakresie:

- Myślenie etyczne i zrównoważone
- Rozwiązywanie problemów technicznych
- Planowanie i zarządzanie
- Znajomość finansów i ekonomii
- Prawa autorskie i licencje
- Kreatywnie wykorzystując technologie cyfrowe.

Rozdział 6: Rekomendacje

Wskazówki i porady wymieniane przez uczestników grup fokusowych:

- Migranci, którzy chcą założyć firmę poza swoim krajem, powinni zapoznać się z ramami prawnymi kraju,
- Przeprowadź badanie rynku, zidentyfikuj grupę docelową i przygotuj dobry biznesplan,
- Znajdź szkolenie, które pomoże Ci w zarządzaniu firmą. Istnieje wiele kursów online, z których możesz się wiele nauczyć,
- Jeśli chcesz prowadzić biznes, musisz mieć odpowiednią wiedzę i umiejętności (a w niektórych przypadkach - kwalifikacje, certyfikaty itp.),
- Korzystaj ze swoich kontaktów. Twoi znajomi z przyjemnością pomogą Ci w dokumentacji, a także polecą odpowiednie źródła finansowania,
- Nie bój się ryzykować, walcz o swoje marzenia,
- Posiadanie umiejętności miękkich pozwala pracownikom lepiej wykonywać swoją pracę - być bardziej otwartymi na innych, współpracować bez problemów z innymi, rozwiązywać konflikty lub przynajmniej lepiej organizować pracę.

Na szczeblu politycznym:

- Wdrażanie programów, które pozwolą poznać ramy prawne w Polsce,
- Promocja równości, walka z dyskryminacją,
- Organizowanie wydarzeń, które pomogą migrantom w osiedleniu się w kraju,
- Wprowadzenie kursów językowych i szkoleń z zakresu zarządzania biznesem oraz rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej,
- Oferowanie funduszy migrantom, aby pomóc im założyć własną firmę.

Sekcja 7: Wnioski

Ramy prawne zakładania własnej firmy w Polsce są takie same dla migrantów, jak i dla Polaków.

Dla migrantów i uchodźców zakładanie własnej firmy w innym kraju jest znacznie trudniejsze, ponieważ przed założeniem własnej działalności muszą poznać zasady polskiego rynku. Często napotykają bariery językowe, bo polski nie jest ich językiem ojczystym, mają problemy (przynajmniej na początku) z mówieniem i pisanem. Aby założyć firmę, potrzebują, jak wszyscy przedsiębiorcy, dobrego biznesplanu, finansowania, umiejętności zarządzania, kreatywności i innych umiejętności miękkich przydatnych w prowadzeniu firmy. Zdarza się, że migranci muszą walczyć z dyskryminacją, muszą budować zaufanie w lokalnej społeczności, aby pozyskiwać klientów.

W Polsce działają organizacje pomagające migrantom, udzielające bezpłatnej pomocy prawnej, kursów językowych, organizujące imprezy międzykulturowe, oferujące dotacje mieszkaniowe, zapewniające cudzoziemcom lepszy dostęp do informacji o funkcjonowaniu migrantów w kraju itp. Najbardziej znane organizacje to Caritas Polska, Fundacja Centrum Badań nad Migracjami, Fundacja „Centrum Edukacji Obywatelskiej”. Programy, które pomagają migrantom: „Mali uchodźcy”, „Porozmawiajmy o uchodźcach”, „Wsparcie dla cudzoziemców z Poznania.”

Zarówno migranci, jak i organizacje uważają, że powinno być więcej programów pomagających migrantom w zakładaniu firm. Powinny być bezpłatne i oferować pomoc w zakresie ram prawnych w Polsce, kursów językowych, kursów przedsiębiorczości oraz kursów praktycznych związanych np. do tworzenia biznesplanu.

Takie wsparcie byłoby korzystne zarówno dla migrantów, jak i dla kraju, ponieważ migranci decydujący się na założenie własnej firmy płacą podatki i tym samym przyczyniają się do wspierania polskiej gospodarki.